

דשמתוח⁽²¹⁾ ומית בשמתיה, והלכה כרב הונא בריה דרב יהושע שבאופן זה נזקקים.

ב. והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע, שאין נזקקים לנכסי יתומים קטנים אלא אם כן שמתוה ומית בשמתיה, ולא כרב נחמן שסובר שלעולם נזקקים לנכסי יתומים קטנים, [מעשה חושב בהבנת רש"י].

ומקשינן לרב פפא שסובר שהטעם שאין נזקקים, משום מצוה: תנן במשנתנו, שום היתומים שלשים יום, ושום ההקדש שלשים יום, ומכריוזין בבוקר ובערב, ומוכח שנוזקקים לנכסי יתומים קטנים, ובמאי עסקינן? אילימא בבעל חוב עובד כוכבים שאינו רוצה להמתין עד שיגדלו ומשום כך נזקקים, מי צאית [וכי ישמע בקולנו], להמתין את ימי ההכרזה ולא לגבות, ואם כן מה שייך הכרזה?!

אלא פשיטא שמדובר בבעל חוב ישראל, ואם כן מדוע נזקקים לנכסי יתומים קטנים?

ומפרשינן לקושיין: בשלמא לרב הונא בריה דרב יהושע שסובר שהטעם שאין נזקקים הוא משום צרי, מוקי לה כשהייב [כשאבי היתומים] מודה בשעת מיתתו שעדיין חייב הוא, ועל כן נזקקים! אלא לרב פפא שסובר שהטעם שאין נזקקים הוא משום מצוה, ואפילו ודאי לא פרעו אין נזקקים — קשיא!

ומשנינן: אמר לך רב פפא:

א. אי בעית אימא יש לפרש משנתנו: שמדובר להגבות כתובה לאשה, וכתובה גובים משום חינא של האנשים בעיני הנשים, על ידי שגובה כתובה שלו אפילו מיתומים קטנים.

ב. ואי בעית אימא יש לפרש משנתנו כמו שפירשנו בתחילה: בבעל חוב עובד כוכבים שאינו מוכן להמתין עד שיגדלו, ומשום כך נזקקים לו. ומה שהקשינו: שאם כן אף לזמן ההכרזה לא ימתין, כאן מדובר: שקיבל עליו העכו"ם לדון בדיני ישראל שעושים הכרזה, ועל כן מוכן להמתין כל זמן ההכרזה.

ומקשינן אשנויא בתרא: אי כך שמדובר שקיבל עליו לדון בדיני ישראל, אם כן מקבל עליו גם דין ישראל שאין נזקקים לנכסי יתומים קטנים, ואם כן לינטר להו עד הגדלי [ימתין ליתומים עד שיגדלו] ולא ניזקק ליתומים קטנים?

ומשנינן: מדובר בבעל חוב עכו"ם שקיבל עליו לזו להמתין זמן הכרזה, ולא קיבל עליו⁽²²⁾ לזו שלא להזקק לנכסי יתומים קטנים, ועל כן נזקקים. [ביאור הגמרא נתבאר עפ"י משמעות רש"י, ורא"ש בשיטמ"ק].

הלווה אינו חייב אי אפשר לגבות גם מהערב. אך צריך עיון לפי דבריו איך גובים מלקוחות קטנים.

21. כתב רגמ"ה שלדעת שלחו מתם רק בשמתוה ומית בשמתיה אין חשש צרי, אבל בחייב מודה עדיין יש חשש צרי.

22. ביאר הרא"ש שמדובר כאן בחוב שאין עליו ריבית ומכל מקום גובים מהיתומים כיון שאין המלוה הגוי מוכן לחכות עד שיגדלו, ולכאורה הדבר לא מובן, מה בכך שאינו מוכן לחכות אך מדוע בית דין גובים שלא כדין מיתומים קטנים.